

ВПЛИВ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Анотація: У статті розкрито основні чинники, що спонукають вносити зміни у діяльність підприємств. Охарактеризовано базові моделі управління змінами, проведено їхній аналіз та доцільності застосування до теперішніх умов ринку. Встановлено взаємозв'язок між використанням інноваційних технологій та збільшенням ефективності суб'єктів господарювання.

Ключові слова: управління змінами, циркулярна економіка, інноваційний розвиток.

Abstract: The article reveals the main factors that encourage changes in the activities of enterprises. The basic models of change management have been characterized, and their analysis and feasibility of applying to modern market conditions have been carried out. We have established the relationship between the use of innovative technologies and the improvement of the efficiency of business entities.

Keywords: change management; circular economy; innovative development.

У сучасних умовах функціонування ринку, постійний розвиток та адаптація стає запорукою збереження конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. Розвиток технологій, глобальні кризи, зміни тенденцій ринку та ряд інших факторів стають вагомим важелем впливу на необхідність зміни вектору руху економічних суб'єктів.

Постійні зміни є невід'ємним елементом існування людської цивілізації. Ще з 500 р. до н. е. нам відомий вислів Геракліта, що «нічого немає більш постійного, як зміни». Базовою умовою для виживання організацій в період перетворень стає здатність пристосування до новітніх тенденцій. Такі компанії П. Друкер називав лідерами змін [3]. Кращий результат отримують організації, які зуміли спрогнозувати зміни на основі вивчення ринку. Якість процесу змін значно покращується із застосуванням інноваційних елементів. В своїй праці «Теорія економічного розвитку: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу» Йозеф Шумпетер підкреслював, що тільки інноваційний розвиток може забезпечити стале зростання національного доходу [1].

Й.А.Шумпетером було виділено п'ять типових змін:

- застосування нової сировини;
- введення в експлуатацію нової техніки, впровадження нових технологічних процесів;
- поява продукції з новими характеристиками;
- зміни організаційних процесів виробництва та його матеріально-технічного забезпечення;
- розширення ринку збуту [2].

Вищеперераховані зміни не втратили своєї актуальності і сьогодні, особливо в епоху переходу до циркулярної економіки.

Ефективне впровадження змін можливе завдяки налагодженому управлінні такими процесами. На даний час існують різні варіанти визначення терміну «управління змінами». Це пов'язано з тим, що в процесі дослідження доповнювались складові етапів впровадження змін. Так, починаючи з 1940-х років відбувається вивчення управління змінами як окремої галузі теорії управління та розробка їхніх моделей.

Однією з перших та базових моделей управління змінами є трьохетапна модель Курта Левіна. Суть процесу управління змінами він розділяв на три етапи: «Розморожування», «Рух» та «Заморожування». Зараз можна зустріти певну критику щодо даної моделі, оскільки, прийнято вважати, що господарська діяльність є динамічним процесом та до неї не буде логічним застосування фази «заморожування». Саме це спонукало вчених провести певну деталізацію та відобразити її в наступних моделях. Професор Гарвардської бізнес-школи Джоно Коттер, розробник восьми-етапної моделі, застерігає від спроб пропустити хоча б один з етапів. Це створить ілюзію швидких змін, але ніколи не приведе до бажаного результату. І. Адізес вважає, що існування та розвиток організації

стають можливими завдяки змінам. Ефективне управління змінами сприяє адаптації та покращує результати діяльності [4].

Глобальні зміни в світовій економіці зумовили необхідність пришвидшення трансформаційних процесів, особливо, промислових підприємств. Ефективне управління змінами відіграє ключову роль у досягненні успіху та знаходить своє відображення у результатах діяльності організацій. Адже забезпечує своєчасне планування, аналіз та коригування проведення змін на кожному етапі процесу. Систематичне вдосконалення функціонування організації стає підґрунтям для підвищення стійкості в кризових умовах, зростання продуктивності роботи персоналу та зменшення опору змінам, розширення ринку збуту, збільшення інвестиційної привабливості організації.

Комплексна та інтегрована робота з впровадження стратегій і методів для здійснення змін на підприємствах сприятиме швидкій адаптації до умов зовнішнього середовища, збільшить гнучкість та конкурентоспроможність на ринку, а також забезпечить досягнення стратегічних цілей інноваційного розвитку підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шумпетер, Й. А. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Йозеф А. Шумпетер. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 244 с.
2. Корецька, Н. (2022). Порівняльний аналіз моделей управління змінами. *Економічний форум*, 1(4), 90-98. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-4-11>
3. Друкер П. Ф. Виклики менеджменту XXI століття / Пер. З англ. Т. Літенської. – К. : Видавнича група КМ-БУКС, 2020. – 240 с.
4. Адізес І. Управління змінами. Київ : Book Chef, 2018. 400 с.

Дуб Софія Іванівна, аспірант кафедри фінансів, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Івано-Франківськ, e-mail: sofiadub@gmail.com

Sofia Dub, Postgraduate, Department of Finance, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivs, e-mail: sofiadub@gmail.com